

НА КОНЦЕРТНИЯ ПОДИУМ — ОТНОВО СОФИЙСКАТА ФИЛХАРМОНИЯ

Програмата, която Софийската държавна филхармония изпълни на 4 април, включваше Симфония от А. Пярт, Концерт за цигулка и оркестър № 1 от С. Прокофиев и кантата „Приказка за стълбата“ от Кр. Кюркчийски. Дирижираше засл. артист К. Илчев. Солнист в Прокофиевия концерт бе младият съветски цигулар, лауреатът на международни конкурси Олег Каган. Много бяха хубавите впечатления тази вечер. Диригентът Константин Илчев и целият оркестър кате горично защитиха своето артистично реноме. Каган се оказа блестящ цигулар и проникновен изпълнител на Прокофиев. Но връх на концерта бе следно да стане първото в Русе изпълнение на „Приказка за стълбата“ от Кр. Кюркчийски. Рядко звъремента творба е намирала толкова горещ прием при първо слушане и особено такова непринудено, спонтанно възприятие!

Концертът започна със Симфония от естонския композитор А. Пярт. Последният заема едно от първите места в групата млади композитори от Съветска Прибалтика. Характерното за тази група композитори е подчертаният стремеж към актуална проблематика, съвременен начин на изказване (довел някои от тях, включително А. Пярт, до ползуване на серийна техника), въпреки професионална грамотност и тънък вкус.

Тия качества отличаваха и изпълнената Симфония. Рязкото противопоставяне на меланхоличните фрази на страйха с нервните „пробягващи“ насажи в дървените инструменти (I част), неочакваното разрешаване на епизода с „приближаващия се“ неумолим марш в тях, вмртен хорал — из II част (Симфонията е двучастна). — ето типични за Пярт похвати да създаде остро нервна, динамична, пълна с конфликти и калейдоскопична смяна на настроеност атмосфера. Нека отбележим, че дори в най-напрегнатите моменти авторът не излиза от границите на естетичното, на музикално-съдържателното. Така например, маршовият епизод във II част, къ-

дето динамичното нарастване бе майсторски осъществено чрез прибавяне на лъвови инструменти пулт по пулт, достигна в кульминацията си до многогласен дисониращ акорд, който прозвуча със заплашваща сила, но без ни най-малък елемент на натурализъм, на грубост.

Оркестърът на Софийската филхармония и заслужилният артист Константин Илчев се справиха превъзходно с тази трудна партитура. Диригентът изгради с ясна логика и вну-

шателност на три международни конкурса. Впрочем, аванцията на артиста не интересоваха никого от момента, когато той потегли своя лък. В изпълнението на I концерт от Прокофиев Каган се показа напълно зрял и рядко емоционален музикант. Техническият му апарат е безупречен, никакъв „драскотини“ не накарвават неговите виртуозни пасажки и двойни грифове. Но Каган не в тях търси силата на своето въздействие. Свири-напомни с нищо разпространения напоследък тип на конкурсните герои, способни при всякакви душевно състояние да „изиграят“ като фокус предписаната последователност от шеметни бързини и предпазничии като че ли за състезание в красив тоя нантилиси. Каган вижда в музиката езика на душевни състояния, на емоциите, на логичната мисъл. Надарен с рядка интелгентност, вкус и фантазия, той намери в Прокофиевия концерт произведение, явно отговарящо на неговия натураел. Проникувената лирика и тънка гротеска, съчетани в тази творба, бяха претворени с истинско вдъхновение. Да се на-

Младият съветски цигулар Олег Каган благодарно на публиката за възторжените аплодисменти

шителяна мащабност конструкцията на творбата, филхармоничните се справиха изрядно с техническите проблеми. Изпълнението бе достойна „защита“ на непознатата творба и позволи на публиката да оцени високо нейните качества.

Младият съветски цигулар Олег Каган е още студент в Московската консерватория. На 20 години той вече е лау-

реат на три международни конкурса. Впрочем, аванцията на артиста не интересоваха никого от момента, когато той потегли своя лък. В изпълнението на I концерт от Прокофиев Каган се показа напълно зрял и рядко емоционален музикант. Техническият му апарат е безупречен, никакъв „драскотини“ не накарвават неговите виртуозни пасажки и двойни грифове. Но Каган не в тях търси силата на своето въздействие. Свири-напомни с нищо разпространения напоследък тип на конкурсните герои, способни при всякакви душевно състояние да „изиграят“ като фокус предписаната последователност от шеметни бързини и предпазничии като че ли за състезание в красив тоя нантилиси. Каган вижда в музиката езика на душевни състояния, на емоциите, на логичната мисъл. Надарен с рядка

интелгентност, вкус и фантазия, той намери в Прокофиевия концерт произведение, явно отговарящо на неговия натураел. Проникувената лирика и тънка гротеска, съчетани в тази творба, бяха претворени с истинско вдъхновение. Да се на- талантияният съветски цигулар ще бъде не след дълго отново наш гост.

„Приказка за стълбата“ от Кр. Кюркчийски е кантата за трима рецитатори, хор и оркестър по едноименната творба на Христос Смирненски. Пре възходният литературен материал е дал богата почва за фантазията на композитора.

Кюркчийски е запазил непоколебимата авторска текст и съобразно с него е изградил и цялостната конструкция на своята творба. Музикалният му език е чисто български, като не смятаме съзнателната имитация на католически хорал в един от епизодите. Струва ми се, че авторът е успял като малцина наши композитори да избегне чуждите на нашата музика похвати в изграждането на голямата форма. Кюркчийски показва плюс това прекрасно познаване на хора и оркестъра; оркестрацията и хоровото писмо изобилствуват с остроумни находки, богат усет към колорита (нека да си спомним, например, оркестрираната с тънка прония хорал). Постигнато е истинско съвременно звучене на творбата, без да се прибавя до крайни изразни средства — твърде желана и мъчно достижима хармония. В лицето на Кюркчийски виждаме едно ново за нашата музика явление, богат откъм нови музикални идеи и обладаващ рядка достъпност композитор. В тая творба, писана впрочем преди няколко години, е налице известно несъответствие на пропорциите — твърде дълга епизодична част и недостатъчно дълга разрабочена, но това е грешка на младостта — налице са всички основания да очакваме от Кюркчийски бързо развитие.

В изпълнението на кантата Софийската държавна филхармония и Българската хоровая капела „Светослав Обретенов“ се извиха откъм най-добрата си страна; хорът постигна чудни плавности, идеална интонация, усет към тембово оцветяване. Константин Илчев дирижира с много любов и всеотдайност.

Кантата „Приказка за стълбата“ бе приета възторжено от публиката; автор, диригент, хормайстор и всички останали изпълнители бяха възнаградени с бурни овации.

Димитър Манолов